

ללמוד ממנו שהוא כשר כנדבה אבל אינו עולה לחובתו, כמבואר
 לעיל. ויש להקשות, **אִימָא** דווקא קרבן **הַכֹּהֵן** בְּנֵדֶר וּבְנִדְבָה שבו
 מדבר הכתוב האמור, לִיִּיתִי וְלֹא לִירְצִי – דווקא הוא כשנובח שלא
 לשמו יקרב למזבח אך לא ירצה, כשם שהוא בא לאחר מיתה מבלי
 שירצה, אבל **אֲשֶׁם** שנובח שלא לשמו **לֹא לִיִּיתִי בְּלָל** – לא יקרב
 כלל, כשם שאינו בא לאחר מיתה.
אָמַר לְהוּ אֲפִי לַתְּרִץ אֶת קוֹשִׁיִּיתִם, רִישׁ לְקִישׁ מְהֵבָא – מהכתוב
 הבא פְּתַח אֶת תְּשׁוּבָתוֹ. שנאמר (ויקרא ד ג) וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחֵמָתָהּ,
 וכתוב זה הוא המקור לפסול חטאת שנשחטה שלא לשמה, שכן
 ממנו דורשת הגמרא להלן (ג), שתהא שחיטתה לשם חטאת. ומכתוב
 זה משמע מיעוט, דווקא אֹתָהּ אם שחטת לְשִׁמְהָ היא בְּשֶׁרָה ואם
 שחטת שְׁלֹא לְשִׁמְהָ היא פְּסוּלָה, הָא שְׂאֵר קְדָשִׁים אף שנשחטו
 שְׁלֹא לְשִׁמְן בְּשִׁירִין, ואף אשם בכלל. וְכֹל מֵאֲחֵר שְׁהֵם קְרִבִּים אף
 יִרְצוּ ויעלו לשם חובה, תְּלִמּוּד לִזְמַר מוֹצֵא שְׁפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר
 ועשית, ואם תעשה שלא כפי שנדרת אלא תזבחנו שלא לשמו, לא
 יעלה לחובת נדרך אלא יקרב כנדבה אחרת.
 ושוב הקשו לו: וְאִימָא עֵדִיין יש לומר שדווקא קרבן **הַכֹּהֵן** בְּנֵדֶר
 וּבְנִדְבָה שנובח שלא לשמו לִיִּיתִי וְלֹא לִירְצִי – יקרב ולא ירצה, אבל
אֲשֶׁם אֶרְצִינִי נְמִי לִירְצִי – גם ירצה ויעלה לשם חובה.
אָמַר אֲפִי, אֲשֶׁם דְּמִירְצִי לֹא מְצִית אֲמַרְתָּ – לא יתכן לומר שאשם
 שנובח שלא לשמו ירצה, שהרי יש ללמוד שאינו מרצה בקל וְחֹמֶר
 מְעוּלָה שגילה עליה הכתוב שאינה עולה לשם חובה, וְכֹה עוֹלָה
 שְׂאֵף שְׂאִינָה מְכַפֶּרֶת על איסורי לאו, מכל מקום אם נזבחה שלא
 לשמה אִינָה מְרַצָּה, אֲשֶׁם שְׂמַכְפֵּר על לאוין אִינוּ דִּין שְׂאִינוּ מְרַצָּה
 כשנובח שלא לשמו.
 מקשה הגמרא: הלא יש לפרוך על קל וחומר זה, מַה לְעוֹלָה החמורה
 שְׂכֵן היא קרבה בְּלִיל על המזבח, ואין להוכיח ממנה על אשם הקל
 ממנה משום שאינו כליל.
 מתרצת הגמרא: שְׂלָמִים שאינם כליל ובכל זאת הם בכלל דרשת
 'מוצא שפתך' ואינם עולים לשם חובה, וְכִיחָה על האשם שנשחט
 שלא לשמו, שאפילו שאינו כליל אינו עולה לשם חובה.
 שוב פורכת הגמרא: מַה לְשְׂלָמִים שְׂכֵן הם מְעוּנִין נְסַכִּין וְתַנּוּפַת
 הָזֶה וְשׂוֹק, ואין להוכיח מהם על אשם הקל מהם בכך שאינו טעון
 נסכים ותנופה.
 משיבה הגמרא: עוֹלָה שאינה טעונה נסכים ותנופה תוֹכֵיחַ, שאף
 קרבן שאינו טעון נסכים ותנופה שקרב שלא לשמו אינו מרצה. וְחֹרֵר
 הָדִין – ושוב חוזרת הפירא מה לעולה שהיא כליל, ושוב יש להוכיח
 משלמים. לֹא רָאִי זֶה בְּרָאִי זֶה, וְלֹא רָאִי זֶה בְּרָאִי זֶה – אין חומרנו
 של זה כחומרנו של זה, שכן אין בשלמים את חומרת העולה שהיא
 כליל, ואין בעולה את חומרת השלמים הטעונים נסכים ותנופה.
 ובהכרח שסיבת מה שאינם מרצים אינה משום החומרא המיוחדת
 שיש בכל אחד מהם, אלא מחמת הצד השווה שיש בשניהם. ואם כן
 יש ללמוד מהצד השווה שבהם אף על אשם, שכן מה להצד הַשְּׂוֹה
 שְׂכֵהָ, שְׁתֵּן קְדָשִׁים, וְאִם שְׂחָטוּ שְׁלֹא לְשִׁמְן הרי הם בְּשִׁירִין וְאִין
 מְרַצִּין, אָף אִנִּי אֲבִיא אֲשֶׁם שאף הוא בכלל הצד השווה שְׂכֵן הוּא
 קוֹדֵשׁ, ועל כן אם שְׂחָטוּ שְׁלֹא לְשִׁמְן הרי הוא בְּשֶׁר וְאִינוּ מְרַצָּה.
 שוב מקשה הגמרא: הלא עדיין יש לפרוך מַה לְהַצֵּד הַשְּׂוֹה שְׂכֵהָ
 ובעולה ושלמים שְׂכֵן וְשֵׁן בְּצִיבּוֹר, כגון תמידים ומוספים שהם
 עולות ציבור, וכבשי עצרת שהם שלמי ציבור, ויתכן שמשום חומרא
 זו החמירה בהם התורה שלא ירצו, ואין ללמוד מהם על אשם שהוא
 קרבן יחיד, ואין הציבור מביאים אותו.
 משיבה הגמרא: תוֹדָה תוֹכֵיחַ על האשם, שאפילו שהיא באה רק על
 ידי יחיד ולא על ידי ציבור, מכל מקום אם נשחטה שלא לשמה אינה
 מרצה, והוא הדין לאשם.

לֹא יִדַע בְּמֵאִי – לא היינו יודעים לגבי מה נאמר 'מוצא שפתך
 תשמור ועשית כאשר נדרת', ולא היינו מפרשים את כוונת הכתוב
 בענין עבודת לשמה. על כן פְּתַח רְחֵמָנָא וְאֵת הַתּוֹרָה, כדי להקיש
 את כל הקרבנות לשלמים שנאמר בהם דִּין לשמה, וְאִי פְּתַח רְחֵמָנָא
 רק וְאֵת הַתּוֹרָה בלא 'מוצא שפתך', הָיָה אֲמִינָא לִיפְסָלוּ – היינו
 אומרים שכל הקרבנות שנובחו שלא לשמם פסולים, על כן פְּתַח
 רְחֵמָנָא מוֹצֵא שְׁפָתֶיךָ כדי להשמיענו שאף שאינם עולים לשם
 חובה הרי הם כשרים כנדבה, כמבואר לעיל.
 רְמִי רִישׁ לְקִישׁ עַל מְעוּהִי בִּי מְדַרְשָׁא וּמְקָשִׁי – שכן ריש לקיש
 בבית המדרש על בטנו כשפניו כלפי הקרקע, והקשה על מה ששינוי
 במשנתנו 'כל הזבחים שנובחו שלא לשמן כשרים, אלא שלא עלו
 לבעלים לשם חובה', הלא ממה נפשך, אִם זבחים שנובחו שלא
 לשמם בְּשִׁרִים הֵם, אף יִרְצוּ ויעלו לבעליהם לשם חובה, וְאִם אִין
 הֵם מְרַצִּין, לְמָה הֵם פְּאִין כלל.
אָמַר לוֹ רַבִּי (אליעזר) [אֶלְעִזָּר] לריש לקיש, אין סתירה בין מה
 שהם כשרים לבין מה שאינם מרצים, שהרי כן מְצִינֵנוּ גם בְּקַרְבָּנוֹת
 הַבָּאִין לְאַחַר מִיתָה, שְׁתֵּן בְּשִׁירִין ובכל זאת אִין הֵם מְרַצִּין. הִתְנַן
 בקינים (פ"ב מ"ה) בדין יולדת המחויבת עולה וחטאת במלאת ימי
 סהרתה, הָאֲשֶׁה שֶׁהִבִּיאה הַטְּמֵאתָה וְאַחַר כֵּךְ מָתָה קודם שהביאה
 את עולתה, יִבְיֹאוּ הַיּוֹרְשִׁין את עוֹלָתָה, אבל אם הביאה את
 עוֹלָתָה וְמָתָה קודם שהביאה את חטאתה, לֹא יִבְיֹאוּ הַיּוֹרְשִׁין את
 הַטְּמֵאתָה, שכן הלכה למשה מסיני היא, שחטאת שמתו בעליה
 הולכת למיתה, כמבואר במשנה בתמורה (פ"ד מ"א). הרי לנו שקרבנו
 של אדם קרב אף מבלי שירצה לו, שהרי אין כפרה למתים, ואף על
 פי כן עולת יולדת קריבה לאחר מיתתה. ואם כן שוב אין להקשות
 איך יתכן שקרבן שנשחט שלא לשמו ואינו מרצה עדיין כשר
 להקרבה.
אָמַר לוֹ רִישׁ לְקִישׁ, מוֹדִינָא ומוודה אני לך בְּעוֹלָה שאם שחטה
 שלא לשמה תיקרב אף שאינה מרצה, שכן מצינו דְּאֵתָהּ ו– שהיא
 באה לְאַחַר מִיתָה, וְאִפִּילוּ שאינה מרצה. אֶךְ אֲשֶׁם דְּלֹא אֲחִי –
 שלא מצינו בשום מקום שהוא בא לְאַחַר מִיתָה, מְגֻלָּן – מנין לנו
 שהוא כשר אפילו שנשחט שלא לשמו ואינו מרצה.
אָמַר לוֹ רַבִּי אלעזר, הָרִי מְחִלוּקְתָךְ ו– שיתך וסברתך באשם
 שנשחט שלא לשמו אכן שנויה בְּצִידוֹ של דין משנתנו. שכן שנינו
 בה, רַבִּי אֶלְעִזָּר אָמַר, אָף הָאֲשֶׁם שנשחט שלא לשמו פסול. ואכן
 הוא משום שלא מצינו בו שיהיה כשר מבלי שירצה.
אָמַר רִישׁ לְקִישׁ עַל רַבִּי אלעזר, וְכִי זֶהוּ שְׂאִוְרִין עָלָיו אֲדָם גְּדוֹל
הוּא, קְאָמִינָא אֲנָא מְשַׁנָּה שְׂלָמָה – הלא אני אמרתי להקשות
 מסתם משנתנו השנויה בשיטת חכמים המכשירים גם אשם שנשחט
 שלא לשמו, וְאֵת אֲמַרְתָּ לִּי להביא סיוע לסברתך מדברי רַבִּי
אֶלְעִזָּר הפוסלו. הלא שִׁטַּת חֲכָמִים עֵדִיין קוֹשִׁיִּיתִי בעינה עומדת.
אֶלָּא אָמַר רִישׁ לְקִישׁ, אֲפַתַּח אֲנָא פְּתָחָא לְנַפְשָׁא – אפתח אני
 פתח לקושיית עצמי, מנין זבחים שנובחו שלא לשמם קרבים אפילו
 שאינם מרצים, ואתרצנה. נאמר בתורה מוֹצֵא שְׁפָתֶיךָ וְגו' תִּשְׁמֹר
 ועשית כאשר נדרת לה' אֶלְהֵיךָ נְדָבָה, וְכִי הָאִי נְדָבָה היא, הלא נְדֶר
 הוּא כו', אלא אם כמו שנדרת עשית והקרבתו לשמו יעלה לחובת
 הנדר, ואם תקריבו שלא לשמו יהיה כשר בתורת נדבה, ולא יעלה
 לחובת הנדר, כְּדִמְבֹאֵר לְעִיל (ה). ומכאן שזבחים שנובחו שלא
 לשמם כשרים אפילו שאינם מרצים.
 מביאה הגמרא את קושיית רבי זירא ורבי יצחק על דברי ריש לקיש:
רַבִּי ו– (ישבו) רַבִּי זִירָא וְרַבִּי יִצְחָק בַּר אַבָּא, וְיַתִּיב אֲפִי נְבִייהו –
 וישב אבי אצלם, וְיַתִּיב וְקָאֲמְרִי, מְשַׁנָּה לִּיהִי לְרִישׁ לְקִישׁ אֲשֶׁם דְּלֹא
אֲחִי ו– (בא) לְאַחַר מִיתָה מדוע הוא כשר אפילו כשנובח שלא לשמו
 ואינו מרצה, וְנָסִיב לָהּ תְּלַמּוּדָא – והביא את דרשת 'מוצא שפתך'

1 יתכן שבה הכתוב לפוסלו מחמת הקטרה שלא לשמו, שהרי אין
2 ההקטרה מעכבת. בְּרִתְנִיָּא להלן (ע), נאמר בפסח 'הוא' בשחיטה
3 לעכב, אֲבָל אֲשֶׁם לֹא נֶאֱמַר בּוֹ 'הוא' אֲלֵא לְאַחַר הַקְּטָרִת אִימּוּרֵי,
4 ובהקטרה לא יתכן פסול שלא לשמה, שהרי הוא [האשם] עֲצָמוֹ
5 אפילו אִם לֹא הִקְטִירוּ את האִימּוּרֵי שלו כלל הוא בְּשֵׁר.
6 הגמרא מביאה את דרשת רב מ'הוא' שנאמר באשם. שואלת
7 הגמרא: וְאֵלֵא 'הוא' שנאמר באשם לְמֵה לֵי.
8 משיבה הגמרא: 'הוא' זה נדרש לְבִדְרָב הוּנָא אֲמַר רַב. דְּאֲמַר רַב הוּנָא
9 אֲמַר רַב, אֲשֶׁם שמתו בעליו או שהתכפרו באשם אחר, שְׁנִיתִיק מדין
10 אשם לְדִין רְעִיָּה, שאמרו לו בית דין הוציאנו לרעות עד שיפול בו מום
11 ותביא מדמיו עולה, וְשִׁחְטוּ סְתָם בלא מחשבה לשם איזה זבח שהוא.
12 הרי הוא בְּשֵׁר בתורת עולה. שכן מאחר שסופו שיפול בו מום ויביאו
13 מדמיו עולת קיץ המזבח, הרי הוא עומד בסתמו לעולה. ודווקא אם
14 נִיתֵיק בפירוש לרעיה וכבר נמסר לרועה, אִין – הרי הוא כשר בסתמא,
15 אבל אם לֹא נִיתֵיק בפירוש לרעיה, לֹא כשר הוא בשחיטה סתם, משום
16 שעדיין יש עליו שם אשם ואינו עומד בסתמו לעולה.
17 וביאר רב את דבריו, מֵאֵי טַעְמָא – מנין לנו שבלא ניתוק מפורש אינו
18 כשר בתורת עולה, משום דְּאֲמַר קְרָא באשם 'הוא', שמשמעותו
19 בְּהוּוּיָתוּל של אשם יְהֵא עומד, וכל זמן שלא ניתק ממנו על ידי מסירתו
20 לרועה אינו עומד בסתמו לעולה.
21 חזרת הגמרא לדברי רבי אלעזר שהובאו לעיל, ודנה האם
22 מתכפרים היורשים בעולת אביהם: יְתִיב (וישבו) רַב נְחֶמְךָ וְרַב
23 שֵׁשֶׁת, וְיְתִיב (וישבו) רַב אַדָּא בְּרַ מִתְּנָה נְפִיָּהוּ – עמחם, וְיְתִיב
24 וְקֶאֱמַר – וישבו רב נחמן ורב ששת ואמרו, הֵא דְקֶאֱמַר רַבִּי אֲלֵעֻזַר
25 לתרץ על קושיית ריש לקיש 'אם אין מרצין למה באין', שכן מְצִינוּ
26 גם בְּקִרְבֹנֹת הַכֹּהֵן לְאַחַר מִיתָה שְׁחָן כְּשֵׁרִין וְאִין מְרַצִין, יש
27 להקשות על כך, לִימָא לֵיה – הלא היה לו לְרִישׁ לְקִישׁ להשיב לרבי
28 אלעזר, שאין ראייה מקרבנות הבאים לאחר מיתה שיתכן שיקרב
29 הקרבן מבלי שירצה, שכן הִנְהוּ נְפִי לִיְתוּ וְלִרְצוֹ – אף קרבנות אלו
30 באים מרצין על היורשים המביאים אותם.
31 אֲמַר לְהוּ רַב אַדָּא בְּרַ מִתְּנָה, הלא הוכיח רבי אלעזר היא מעולת
32 יולדת, וביולדת לא יתכן שירצה קרבנה על יורשיה, שהרי אִם הֵא
33 לְקִישׁ לעיל על תשובת רבי אלעזר, מדוע אֲשֶׁם דְלֵא אִתֵּי – באו לְאַחַר
34 מִיתָה ממשיך להיקרב לאחר שנשחט שלא לשמו, הרי לא מְצִינוּ בו
35 שיהיה כשר מבלי שירצה. והקשו על כך רב הונא ורב נחמן, לִימָא לֵיה
36 – הלא היה לו לְרַבִּי אֲלֵעֻזַר להשיבו, שְׁאֲשֶׁם נְפִי אִתֵּי לְאַחַר מִיתָה,
37 שהרי כשמתו בעליו הוא רועה עד שיפול בו מום, וימכר ויביאו מדמיו
38 עולה לקיץ המזבח. הרי לנו שהוא קרב אפילו שאינו מרצה, ואם כן גם
39 כשקרב שלא לשמו הוא כשר ואינו מרצה.
40 אֲמַר לְהוּ רַב שֵׁשֶׁת, אין להוכיח מאשם שמתו בעליו על אשם שנשחט
41 שלא לשמו, שכן אֲשֶׁם לאחר מיתה לְמֵאֵי הוא קָרַב, הלא אינו קרב
42 אלא לְמוֹתָו, שדמיו נופלים לעולת נדבה כאמור, אבל אינו קרב
43 בתורת אשם עצמו. ואם כן שפיר הקשה ריש לקיש, שהרי חֲטָאת נְפִי
44 מִקְרָב קְרִיבָה מוֹתָרָה, שכן אם הפריש אדם שתי בהמות לחטאתו,
45 האחת כדי להקריבה והשניה לאחריה, אם קרבה הראשונה כהלכתה
46 השניה תרעה עד שתסתאב ויביאו בדמיה עולה. ועולה זו באה אפילו
47 לאחר שמתו הבעלים. הרי לנו, שאפילו שמתו חטאת קרב לאחר
48 מיתה, מכל מקום חטאת שקרבה שלא לשמה פסולה, ואם כן הוא הדין
49 לאשם, שאפילו שדמיו קריבים לעולת נדבה לאחר מיתת הבעלים,
50 מכל מקום אם נשחט שלא לשמו בתורת אשם יש לו להיפסל.
51 וסיבת מה שאכן חֲטָאת שלא לשמה פסולה אף על גב דְקְרִיבָה
52 מוֹתָרָה, היא משום שְׁמִיעַט חֲטָאת חֲטָאת שלא לשמה ידחיק אתה,
53 ככתוב בשעיר נשיא (ויקרא כד) 'וְשִׁחַט אֹתוֹ בְּמִקְדָּם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֹתָהּ
54 הָעֶלָה לְפָנָי ה' חֲטָאת הוּא', ומשמעות 'הוא' שבהווייתו יהא. שדווקא
55 כל זמן שהוא בהווייתו ונשחט לשם חטאת הוא כשר, ואם לאו הרי הוא
56 פסול.
57 מקשה הגמרא: הלא אֲשֶׁם נְפִי כְּתִיב בִּיה 'וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן הַמְּבֻחָה
58 אֲשֶׁה לֵה' אֲשֶׁם הוּא', וגם בו יש לדרוש מ'הוא' שבהווייתו יהא, שדווקא
59 אם נשחט לשם אשם הוא כשר, ואם לאו הוא פסול.
60 מתרצת הגמרא: הֵהוּא 'הוא' שנאמר באשם, לְאַחַר הַקְּטָרִת אִימּוּרִים
61 הוּא דְכְּתִיב, ולא נאמר לגבי שחיטה ושאר עבודות הדם, ועל כן לא

1 שוב פורכת הגמרא: מֵה לְתוֹרָה שְׁחָן מְעוֹנָה לָהֶם, מה שאין כן באשם
2 שאינו טעון לחם.
3 משיבה הגמרא: עוֹלָה וְשִׁלְמִים יוֹבִיחוּ, שאפילו שאינם טעונים לחם
4 אינם מרצין בשינוי קודש, והוא הדין לאשם. וְחֹזֵר הִדִּין – ושוב חזרת
5 הפירכה מה לעולה ושלמים שכן ישנם בציבור, ושוב יש להוכיח
6 מתודה. לֹא רָאִי זֶה כְּרָאִי זֶה, וְלֹא רָאִי זֶה כְּרָאִי זֶה, שכן אין בשלמים
7 ועולה את חומרת תודה, ואין בתודה את חומרת עולה ושלמים.
8 ובהכרח סיבת מה שאינם מרצין אינה משום החומרא המיוחדת שיש
9 בכל אחד מהם, אלא משום הצד השהו שבהם. ואם כן יש ללמוד מהם
10 אף על אשם. שכן מה להצד הַשְׁחָן שְׁחָן קְדָשִׁים, ואם שְׁחָן
11 שְׁלֵא לְשִׁמְן הוֹבַח כְּשֵׁר וְאִינוּ מְרַצִּה, אֵף אִנִּי אֲבִיא אֲשֶׁם שאף הוא
12 בכלל צד שוה זה שכן הוּא קְדָשׁ, ועל כן אם שְׁחָמוּ שְׁלֵא לְשִׁמְנוּ הרי
13 הוּא כְּשֵׁר וְאִינוּ מְרַצִּה.
14 שוב פורכת הגמרא: מֵה לְהַצֵּד הַשְׁחָן שְׁחָן – (בעולה שלמים ותודה)
15 שְׁחָן בְּאִין בְּנִדְרָה וּבְנִדְרָה, ואין ללמוד מהם על אשם שאינו בא בנדב
16 ונדבה.
17 מסיקה הגמרא: אֲלֵא אֲמַר רַבָּא, מקור מה שאשם שלא לשמו אינו
18 מרצה אינו מהצד השהו האמור אלא מהיקשו, שנאמר (ויקרא יז) 'וְאֵת
19 הַתּוֹרָה וְגו' לְעֹלָה לְמִנְחָה וְלֶחֶטָאת וְלִמְלוֹאִים וְלִזְבַּח
20 הַשְּׁלָמִים, וְהִקְשִׁיז הַתּוֹבַח אֵת הָאֲשֶׁם וְשִׁלְמִים, מֵה שְׁלָמִים שְׁחָן
21 קְדָשִׁים וְשְׁחָנוּ שְׁלֵא לְשִׁמְן כְּשֵׁרִים וְאִין מְרַצִין, אֵף אִנִּי אֲבִיא אֲשֶׁם
22 שְׁהוּא קוֹדֵשׁ בּוֹ' שאף הוא שנשחט שלא לשמו כשר ואינו מרצה.
23 שואלת הגמרא: מֵאֵי חוֹיֹת דְאֶקְשֵׁת לְשִׁלְמִים אֶקְיֵשׁ לְחֲטָאת – מה
24 ראיית להקיש אשם לשלמים ולהכשירו כשנשחט שלא לשמו, הלא
25 יש להקישו לחטאת שהיא פסולה כשנשחטה שלא לשמה.
26 משיבה הגמרא: הֵא מִיעַט רְחֻמָּא ב'אִיתָה' שנאמר בחטאת,
27 שדווקא היא נפסלת בשינוי קודש ושינוי בעלים, אבל שאר קרבנות
28 כשרים ואינם מרצין.
29 חזרת הגמרא לקושיית ריש לקיש ותשובת רבי אלעזר שהובאה לעיל
30 (ע) ודנה בדבריהם: (סימן ה"ש כ"ש). יְתִיב (וישבו) רַב הוּנָא וְרַב
31 נְחֶמְךָ, וְיְתִיב (וישבו) רַב שֵׁשֶׁת נְפִיָּהוּ – עמחם, וְיְתִיב וְקֶאֱמַר –
32 וישבו רב הונא ורב נחמן ואמרו כדברים הבאים. קְשִׁיָּא לֵיה לְרִישׁ
33 לְקִישׁ לעיל על תשובת רבי אלעזר, מדוע אֲשֶׁם דְלֵא אִתֵּי – באו לְאַחַר
34 מִיתָה ממשיך להיקרב לאחר שנשחט שלא לשמו, הרי לא מְצִינוּ בו
35 שיהיה כשר מבלי שירצה. והקשו על כך רב הונא ורב נחמן, לִימָא לֵיה
36 – הלא היה לו לְרַבִּי אֲלֵעֻזַר להשיבו, שְׁאֲשֶׁם נְפִי אִתֵּי לְאַחַר מִיתָה,
37 שהרי כשמתו בעליו הוא רועה עד שיפול בו מום, וימכר ויביאו מדמיו
38 עולה לקיץ המזבח. הרי לנו שהוא קרב אפילו שאינו מרצה, ואם כן גם
39 כשקרב שלא לשמו הוא כשר ואינו מרצה.
40 אֲמַר לְהוּ רַב שֵׁשֶׁת, אין להוכיח מאשם שמתו בעליו על אשם שנשחט
41 שלא לשמו, שכן אֲשֶׁם לאחר מיתה לְמֵאֵי הוא קָרַב, הלא אינו קרב
42 אלא לְמוֹתָו, שדמיו נופלים לעולת נדבה כאמור, אבל אינו קרב
43 בתורת אשם עצמו. ואם כן שפיר הקשה ריש לקיש, שהרי חֲטָאת נְפִי
44 מִקְרָב קְרִיבָה מוֹתָרָה, שכן אם הפריש אדם שתי בהמות לחטאתו,
45 האחת כדי להקריבה והשניה לאחריה, אם קרבה הראשונה כהלכתה
46 השניה תרעה עד שתסתאב ויביאו בדמיה עולה. ועולה זו באה אפילו
47 לאחר שמתו הבעלים. הרי לנו, שאפילו שמתו חטאת קרב לאחר
48 מיתה, מכל מקום חטאת שקרבה שלא לשמה פסולה, ואם כן הוא הדין
49 לאשם, שאפילו שדמיו קריבים לעולת נדבה לאחר מיתת הבעלים,
50 מכל מקום אם נשחט שלא לשמו בתורת אשם יש לו להיפסל.
51 וסיבת מה שאכן חֲטָאת שלא לשמה פסולה אף על גב דְקְרִיבָה
52 מוֹתָרָה, היא משום שְׁמִיעַט חֲטָאת חֲטָאת שלא לשמה ידחיק אתה,
53 ככתוב בשעיר נשיא (ויקרא כד) 'וְשִׁחַט אֹתוֹ בְּמִקְדָּם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֹתָהּ
54 הָעֶלָה לְפָנָי ה' חֲטָאת הוּא', ומשמעות 'הוא' שבהווייתו יהא. שדווקא
55 כל זמן שהוא בהווייתו ונשחט לשם חטאת הוא כשר, ואם לאו הרי הוא
56 פסול.
57 מקשה הגמרא: הלא אֲשֶׁם נְפִי כְּתִיב בִּיה 'וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן הַמְּבֻחָה
58 אֲשֶׁה לֵה' אֲשֶׁם הוּא', וגם בו יש לדרוש מ'הוא' שבהווייתו יהא, שדווקא
59 אם נשחט לשם אשם הוא כשר, ואם לאו הוא פסול.
60 מתרצת הגמרא: הֵהוּא 'הוא' שנאמר באשם, לְאַחַר הַקְּטָרִת אִימּוּרִים
61 הוּא דְכְּתִיב, ולא נאמר לגבי שחיטה ושאר עבודות הדם, ועל כן לא